

Arkivsak-dok. 25/02412-1
Saksbehandler Thora Arnadottir

Saksgang

Møtedato

Formannskapet

12.03.2026

8/26

Saksframlegg

Søknad Listerkommune og Agder Fylkeskommune - Norsk Villakssenter AS

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunedirektøren anbefaler å avslå søknaden. Det er et privat aksjeselskap i en nabokommune som søker om driftsmidler til en stilling. Det vil kunne skape presedens fra andre viktige turistfyrtårn i regionen som gjerne vil ha finansiering til en stilling.

Et alternativt forslag er å følge innstillingen til Lyngdal kommune, og innvilge søknaden delvis (kr. 50 000 i 2026). Finansieringen av tilskuddet tas da fra formannskapets disposisjonsfond med kr 22 500 og fra formannskapets tilleggsbevilgning for 2026 med kr. 27 500. Det er i dag disponibelt kr. 22 500 på disp. fondet og kr 70 000. på tilleggsbevilgningen.

Vedlegg

2025 Årsrapport skolebesøk - Nasjonalt Villakssenter Kvåsfossen
Søknad Listerkommuner og Agder Fylkeskommune
Formidling om villaksen – søknad om støtte til lønn av formidler_fagperson
Søknad om støtte til Norsk Villakssenter Kvåsfossen (1)

Saken kort fortalt

Norsk Villakssenter søker om støtte til ansettelse av formidler/fagperson i 4 år, etter at de mistet støtte de tidligere har mottatt fra Miljødirektoratet. Søknadsbeløpet er NOK 75 000,- pr år i fire år, fra og med 2026. Vedlegg 2.

Norsk Villakssenter har levert en omgjøringsbegjæring med prosessvarsel til Klima og Miljødepartementet. Hvis senteret likevel i løpet av den kommende 4 årsperioden skulle bli

autorisert som Besøkssenter Villaks og få tildelt statlig årlig finansiering på ca kr 2,3 millioner årlig vil de frasi seg mottatt fylkeskommunal og kommunal støtte slik som denne søknaden. Lista ungdomsskole har benyttet seg av senterets tilbud i forbindelse med prosjektet Unike Lista i 2025. Alle elever og ansatte fikk gratis formidling under besøket, mens kostnadene for leie av buss til transport til/fra Norsk Villakssenter var NOK 20 000,-. Ingen andre barne- og ungdomsskoler i Farsund har bekreftet å ha benyttet seg av tilbudet i 2025.

Det påpekes at en eventuell tildeling av støtte til formidler ved Norsk Villakssenter AS ikke vil garantere at barne- og ungdomsskole elever i Farsund kommune vil ha mulighet til å benytte seg av tilbudet da skolene selv må dekke transportkostnader ved et eventuelt besøk.

Formannskapet i Lyngdal kommune vedtok 29.01.2026 å innvilge søknaden delvis ved å gi en støtte på kr. 50.000 i 2026, se saksframlegg i vedlegg 4.

Bakgrunn

Som det fremkommer av søknaden har Norsk Villakssenter mistet støtte de tidligere har mottatt fra Miljødirektoratet og søker derfor Agder Fylkeskommune og Lister kommunene om støtte for å opprette en stilling som fagformidler ved senteret.

Vedlegg 1, Årsrapport skolebesøk 2025 ved Nasjonalt Villakssenter Kvåsfossen, viser antall skolebesøk inkl. antall elever og lærere. Det har vært totalt 793 elever og 92 lærere hos Norsk Villakssenter Kvåsfossen i 2025.

Norsk Villakssenter er en viktig attraksjon i Lyngdal og Lister for både lokalbefolkning og besøkende. Besøkstallene ved Norsk Villakssenter økte med 5% fra 2024 til 2025, fra 9737 i 2024 til 10 232 i 2025, dette er inkludert alle besøkende. Farsund kommune anerkjenner viktigheten av å ha en bærekraftig attraksjon med fokus på unike naturkvaliteter i Lister.

Det er dog flere prinsipielle forhold som bør påpekes ved en søknad om 100% offentlig støttet stilling.

Bagatellmessig støtte (de-minimis-reglene) forbyr ikke støtte til lønn pr definisjon, men det er flere forhold som bør diskuteres:

Støtten kan:

- gi en bedrift lavere lønnskostnader enn lokale konkurrenter (minimal og lovlig, men likevel uheldig konkurransevridning).
- subsidiere drift på en måte som gir varig konkurransefordel.
- forlenge levetiden til foretak som ellers ikke ville vært lønnsomme.
- det kan skape varig avhengighet.
- det bygger ikke opp innovasjon, investeringer eller utvikling.
- det er vanskeligere å begrunne offentlig støtte til "vanlige driftskostnader".

Vilkåret om nøyaktig beregning av støttebeløpet er vanskeligere med lønnsutgifter, eksempler på utfordringer:

- Varierende arbeidstid eller timebruk gjør beregningen uklar.

- Hvis støtten dekker deler av lønn, må man dokumentere presist hvilke kostnader som omfattes.
- Dersom ansatte jobber på flere aktiviteter, må støtten fordeles riktig.

Det bør vurderes om lønnsstøtte kan:

- fortrenge ordinær sysselsetting.
- gjøre at virksomheter utsetter automatisering eller effektivisering.
- bidra til at arbeidstakere beholdes i stillinger som ikke er bærekraftige på sikt.

På et prinsipielt grunnlag kan en argumentere for at når man først gir lønnsrelatert støtte, kan bedriften:

- forvente ytterligere støtte i fremtiden.
- basere driften på offentlige midler.
- få svakere insentiver til å forbedre drift eller lønnsomhet.

Særlig i kommunal kontekst kan dette være et tungtveiende argument.

Lønnsstøtte bør derfor vurderes ekstra nøye, og anbefales generelt ikke med henvisning til punktene ovenfor

Det opplyses om at Lyngdal kommune har gitt en delvis innvilgelse av søknaden, med NOK 50 000,- i 2026.

Vurdering

Senteret har en tydelig miljø- og naturforvaltningsprofil, og bidrar til viktig formidling om villaks og dens miljøutfordringer. Viktigheten av dette kan dokumenteres i det over 800 elever deltok på undervisningstilbudet i 2025. Det er en godt besøkt villaksattraksjon og senteret kan gi regionale ringvirkninger.

Det søkes midlertidig om midler til drift av et privat selskap. Kommunal støtte til drift må være unntaksvis og skal normalt ikke dekke statens bortfall av finansiering.

Økonomiske konsekvenser

Ingen ved kommunen avslår søknaden.

NOK 75 000,- pr år i fire år. Totalt NOK 300 000,- ved positivt vedtak om full støtte. Det kan bli reduksjon i økonomiske konsekvenser for Farsund kommune ved at Norsk Villaksenter blir autorisert som Besøkssenter Villaks med tilhørende i økonomisk støtte fra Miljødirektoratet, i løpet av perioden.

Konsekvenser for barn og unge

Norsk Villaksenter Kvåsfossen bidrar til at barn og unge i Farsund kommune får muligheten til å lære om viktige naturverdier, samtidig så finnes det flere tilbydere av formidling av viktige naturverdier i regionen.

Konsekvenser for klima og miljø

Ikke aktuelt

Konsekvenser for folkehelse

Ikke aktuelt

Konklusjon

Konklusjon Kommunedirektøren anbefaler å avslå søknaden. Det er et privat aksjeselskap i en nabokommune som søker om driftsmidler til en stilling. Det vil kunne skape presedens fra andre viktige turistfyrtårn i regionen som gjerne vil ha finansiering til en stilling. Et alternativt forslag er å følge innstillingen til Lyngdal kommune, og innvilge søknaden delvis (kr. 50 000 i 2026). Finansieringen av tilskuddet tas da fra formannskapetets disposisjonsfond med kr 22 500 og fra formannskapetets tilleggsbevilgning for 2026 med kr. 27 500. Det er i dag disponibelt kr. 22 500 på disp. fondet og kr 70 000. på tilleggsbevilgningen.